

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра адвокатури
Національна асоціація адвокатів України
Рада адвокатів Харківської області
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Кафедра процесуального права
Німецько-українське об'єднання юристів

АДВОКАТУРА УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

**Матеріали
II Міжнародної науково-практичної конференції**

(м. Харків, 17 грудня 2020 року)

**Харків
«Право»
2020**

УДК 347.97/99(042.5)

А43

Редакційна колегія:

завідувач кафедри адвокатури, професор *Т. Б. Вільчик* (голова);

доцент *О. М. Овчаренко*; доцент *О. О. Шандула*;

асистент *Я. О. Ковальова*; асистент *Ю. О. Ремєскова*

Адвокатура України: сучасний стан та перспективи розвитку :
А43 матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 17 груд. 2020 р.) /
[редкол.: Т. Б. Вільчик (голова) та ін.]. – Харків : Право, 2020. – 490 с.

ISBN 978-966-998-125-7

До збірника ввійшли матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура України: сучасний стан та перспективи розвитку», яка відбулася 17 грудня 2020 року в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого за участю відомих вітчизняних і зарубіжних науковців та практиків. Тематика конференції охоплює різні аспекти організації і діяльності адвокатури і судової влади – від питань історії адвокатури, юридичної освіти майбутніх адвокатів до проблем застосування норм кримінального законодавства України, аналізу практики Європейського суду з прав людини.

Редколегія не несе відповідальності за науковий зміст і виклад матеріалу, що подано в рукописах.

Для науковців, практичних працівників, аспірантів та студентів.

УДК 347.97/99(042.5)

© Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2020

© Національна асоціація адвокатів України, 2020

© Рада адвокатів Харківської області, 2020

© Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2020

© Німецько-українське об'єднання юристів, 2020

© Оформлення. Видавництво «Право», 2020

ISBN 978-966-998-125-7

Зміст

ВІТАЛЬНІ СЛОВА

- Гетьмана Анатолія Павловича** – проректора з наукової роботи
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
доктора юридичних наук, професора, академіка Національної академії
правових наук України (голови організаційного комітету) 17
- Ізовітової Лідії Павлівни** – голови Національної асоціації
адвокатів України, голови Ради адвокатів України 19
- Гайворонської Вікторії Валентинівни** – голови Ради адвокатів
Харківської області, заступника директора Центру з надання
безоплатної правової допомоги у Харківській та Луганській областях 20
- Вільчик Тетяни Борисівни** – завідувача кафедри адвокатури
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
доктора юридичних наук, професора
(заступника голови організаційного комітету) 22

I. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ДОКТРИНИ АДВОКАТУРИ В УКРАЇНІ

- Бакаєнова Н. М.**
ГЕНЕЗИС ТА СУЧАСНИЙ ВИМІР АДВОКАТСЬКОГО
САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ 23
- Безега Т. М.**
ІНСТИТУТ АДВОКАТУРИ, ЯК ЗАРУЧНИК БЕЗСИСТЕМНОСТІ
РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ 27
- Василик І. Б.**
ПРАВИЛА АДВОКАТСЬКОЇ ЕТИКИ ТА ДИСЦИПЛІНАРНА
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТІВ У ІМПЕРСЬКИЙ ПЕРІОД 31
- Вільчик Т. Б.**
ПРОФЕСІЯ АДВОКАТА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ 35
- Гайворонська В. В.**
ДОТРИМАННЯ ПРАВИЛ АДВОКАТСЬКОЇ ЕТИКИ –
ГАРАНТІЯ НАДАННЯ ЯКІСНОЇ ПРАВНИЧОЇ ДОПОМОГИ 42
- Демидюк О. Б.**
РОЛЬ АДВОКАТСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ У ФОРМУВАННІ
ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ 46
- Zagorniak N. B.**
ABUSE OF RIGHTS AS THE SEAMY SIDE OF LEGAL RIGHTS 49
- Фурса С. Я., Фурса Є. І.**
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ АДВОКАТІВ В КОНТЕКСТІ
НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ 51

Хотинська-Нор О. З.

АДВОКАТ ЯК МЕДІАТОР: АЛЬТЕРНАТИВНИЙ ПОГЛЯД
НА ПЕРСПЕКТИВУ 58

II. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТУРИ

Баулін Ю. В.

ЗАСОБИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
У ПРОЕКТІ КК УКРАЇНИ..... 61

✓ **Бзова Л. Г.**

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ДОСТУПУ
ДО АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ..... 63

Білецька Г. А.

ЗНАЧЕННЯ МЕДИКО-ГЕНЕТИЧНОГО ЕКСПЕРТНОГО
ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИ ВСТАНОВЛЕННІ БАТЬКІВСТВА
В ПРАКТИЦІ АДВОКАТА 66

Бірюкова А. М.

ПІДСТАВИ ДО ПОРУШЕННЯ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ СПРАВИ
СТОСОВНО АДВОКАТА..... 68

Бойко І. В.

ДО ПИТАННЯ ПРО ЗМІСТ АНТИКОРУПЦІЙНИХ СТАНДАРТІВ
У ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТІВ 71

Вереша Р. В.

МЕХАНІЗМ ВСТАНОВЛЕННЯ СУБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ
СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ
В КОНТЕКСТІ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ..... 73

Вільчик Т. Б., Хадієва Е. Р.

АДВОКАТ ЯК СУБ'ЄКТ ПЕРВИННОГО ФІНАНСОВОГО
МОНІТОРИНГУ 76

Глинська Н. В., Клепка Д. І.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ АДВОКАТОМ
ЗАХИСТУ ПІДОЗРЮВАНОГО ПІД ЧАС ЗАВЕРШЕННЯ
ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ 79

Гловюк І. В.

ПИТАННЯ ТЛУМАЧЕННЯ СТАТТІ 88-1 КПК УКРАЇНИ
У КОНТЕКСТІ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ..... 82

Демчина Т. Ю.

ПРОБЛЕМА ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА
ПРО ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ У АСПЕКТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НЕЗАЛЕЖНОСТІ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 85

Єфремова І. І.

ПРАВОВІ ЗАСАДИ НАДАННЯ АДВОКАТОМ ПОСЛУГ
З ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ..... 89

Качанов Є. О.

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ АДВОКАТА

При застосування засобів пробації враховуються відомості про: а) індивідуальний ступінь тяжкості вчиненого злочину; б) особу засудженого; в) ризики вчинення особою нового злочину та інші висновки доповіді уповноваженого органу пробації (ст. 3.4.3).

7. Судимість – це правовий стан, в якому перебуває особа, засуджена за вчинення злочину, з дня набрання законної сили обвинувальним вироком суду, протягом строку: а) виконання покарання та інших кримінально-правових засобів, застосованих щодо неї, – до погашення судимості; б) дії загально-правових обмежень – до припинення наслідків (зняття) судимості. Судимість має кримінально-правове значення, у випадках передбачених КК, а також загально-правове значення у випадках, передбачених іншими законами України (ст. 3.9.1).

Проект КК передбачає погашення судимості у разі наявності сукупності певних підстав (ч. 1 ст. 3.9.2), а також припинення наслідків (зняття) судимості. Судимість знімається за клопотанням засудженої особи при наявності таких підстав: а) після погашення судимості сплив строк, який відповідає тривалості фактично відбутого ув'язнення, а щодо особи засудженої до штрафу, – 2 роки та б) особа не вчинила протягом цього строку іншого умисного злочину чи кримінального проступку.

Бзова Л. Г.,
аспірант
кафедри процесуального права,
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ДОСТУПУ ДО АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Характерною особливістю України є орієнтація на європейські стандарти адвокатури, та, зокрема, доступу до адвокатури. Дослідження правових аспектів доступу до професії адвоката нерозривно пов'язана із активізацією процесів реформування інституту адвокатури, необхідністю підвищення рівня не тільки професійних вимог, а й дотримання балансу між забезпеченням основоположних прав людини та громадянина і створенням нової еліти, завданням якої буде надання якісної правової допомоги.

Основні стандарти професійної підготовки в Європейському Союзі відображені в принципах ССВЕ Резолюції про підготовку адвокатів у ЄС: «підготовка та іспит з професійної практики до здобуття кваліфікації за

професією юриста, тривалість та зміст цієї підготовки» та «навчання на основі робоча практика (наприклад, «стажування» чи «наставництво») під наглядом юриста, до або залежно від конкретного випадку, професійної кваліфікації».

Усі хорватські адвокати повинні бути членами Хорватської асоціації адвокатів, а також членами місцевих адвокатських колегій (обов'язкове членство). Членство вимагає закінчення п'ятирічного магістерського ступеня, адвокатського іспиту в Республіці Хорватія (який можна отримати як мінімум після 18 місяців навчання) та щонайменше трьох років досвіду в офісі адвокати або судові органи (або п'ятирічний досвід юридичної роботи поза судовою системою), включаючи час до іспиту.

Донедавна будь-хто міг, в принципі, займатися адвокатською діяльністю у Фінляндії, а не лише кваліфіковані адвокати. Однак після набрання чинності Законом про ліцензовану юридичну консультацію (715/2011) з 1 січня 2013 року лише адвокати, які є членами адвокатської колегії і можуть користуватися титулом *asianajaja*, або ліцензовані юридичні радники вони можуть представляти клієнтів у суді. Щоб стати ліцензованим юрисконсультантом, закінчіть юридичну освіту, що складається з юридичного ступеня та магістра права (*oikeustieteen maisteri*), яке зазвичай займає від одного до двох років, і стажування не менше одного року в судах або юридичних фірмах. Після успішного проходження практики окружний суд присвоює звання *varatuomari* (VT) або ті, хто не проходить стажування в суді, може подати заяву на отримання уповноваженого юрисконсульта, що на практиці є основною кваліфікацією для здійснення адвокатської діяльності. Для прийому до Асоціації адвокатів Фінляндії застосовуються ті самі вимоги щодо юридичної освіти, що й для ліцензованого юрисконсульта, проте вимога про стажування становить чотири роки, і потрібно скласти іспит для адвокатури (*Asianajotutkinto*), що також вимагає демонстрації практичних навичок. Власні адвокати не можуть бути членами адвокатської колегії, але можуть бути ліцензованими юрисконсультами. Іноземні адвокати можуть також займатися у Фінляндії як внутрішні адвокати, не маючи ліцензії у Фінляндії, але вони не можуть представляти клієнтів у суді.

Італія вимагає членства в італійській асоціації адвокатів, яка вимагає закінчення юридичного ступеня (*Laurea en Scienze Giuridiche*, три роки), юридичного ступеня (*Laurea Specialistica en Giurisprudenza* (дворічна програма, що присвоює звання *Dottore Magistrale en Giurisprudenza*), або просто ступінь магістра п'ятирічного циклу (*Laurea a ciclo unico Magistrale en Giurisprudenza*)), 18-місячне навчання та складання фахового іспиту. Існує Національна асоціація адвокатів (*Consiglio Nazionale Forense*), яка

представляє професію адвоката на національному рівні в Італії. Однак структура італійської професії децентралізована, і місцеві асоціації адвокатів (Consiglio dell'Ordini degli Avvocati) мають більшість регуляторних повноважень. Consiglio Nazionale займається дисциплінарною політикою професії; відповідає за Кодекс поведінки та розглядає апеляції на дисциплінарні рішення від місцевих асоціацій адвокатів. В Італії існує понад 165 місцевих адвокатських колегій, що відповідає кількості судових округів в країні. Кожна місцева адвокатура піклується про допуск, нагляд, навчання та дисципліну своїх членів, а також про ведення реєстру avvocati. Усі адвокати повинні бути зареєстровані в місцевій адвокатурі, щоб проходити практику в Італії. Здійснення професії адвоката без належної кваліфікації та реєстрації в Асоціації місцевих адвокатів є кримінальним злочином згідно з італійським законодавством.

Законодавство Косово розмежовує «національних юристів», які повинні бути громадянами Косово, та «іноземних юристів», які мають діючу ліцензію в визнаній юрисдикції та допускаються до практики в Косово за певних умов. Національні юристи повинні скласти адвокатський іспит. Щоб скласти іспит для адвокатури, потрібно бути громадянином Косово, мати чотирирічну юридичну ступінь або ступінь магістра права та пройти юридичне стажування. Вимога про стажування виконується через рік навчання в суді або в адвокатській конторі. В іншому випадку кандидат повинен продемонструвати два роки досвіду, пов'язаного із законом, з іноземними чи вітчизняними організаціями. Іноземні адвокати повинні мати ліцензію принаймні на п'ять років у юрисдикції США чи ЄС або в країні, яка дозволяє косовським юристам здійснювати практику на тих самих умовах. Вони проходять скорочений тест, який проводить Асоціація адвокатів Косова, і платять порівняно вищі збори, ніж їхні національні колеги.

У Туреччині адвокати (avukat) повинні зареєструватися в місцевій асоціації адвокатів та в Союзі турецьких асоціацій адвокатів. Обов'язковим є один рік стажування. Щоб зареєструватися в колегії адвокатів, особи повинні мати юридичну освіту. Іноземні громадяни можуть отримати диплом турецької юридичної школи, але лише громадяни Туреччини можуть займатись адвокатською діяльністю в Туреччині.

Отже, доступ до адвокатської діяльності – це процес, який починається з волевиявлення особи щодо отримання статусу адвоката і продовжується протягом всього строку здійснення адвокатської діяльності.

Науковий керівник: д.ю.н., завідувач кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, доц. Щербанюк О. В.